

**LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
VR-YHTYMÄ OY**

LÄHILIIKENTEEN OSTOSOPIMUS 1.1.2012 – 31.12.2015

1. SOPIMUKSEN TARKOITUS JA KOHDE

Tällä sopimuksella liikenne- ja viestintäministeriö Tilaajana ja VR-Yhtymä Oy Liikenteenharjoittajana sopivat siitä, että Tilaaja ostaa Liikenteenharjoittajalta sopimuskauden aikana harjoitettavan ostoliikenteen jäljempänä mainituin ehdoin ja rajoituksin. Tämä sopimus tulee voimaan 1.1.2012 ja se on voimassa 31.12.2015 asti, mikäli eduskunta hyväksyessään vuoden 2012 talousarvion myöntää sopimusta varten tarvittavan valtuuden ja määrärahan.

Sopimus koskee matkustajaliikennettä, joka on eritelty rataosittain tämän sopimuksen liitteessä 1. Liitteestä 2 ilmenee laskentamalli, jonka mukaisesti varmistetaan, että Liikenteenharjoittaja ei saa harjoittamastaan liikenteestä liiallisia korvauksia.

Sopimus ja sen liitteet muodostavat yhdessä sovellettavan kokonaisuuden.

2. LIIKENTEENHARJOITTAJAN OIKEUDET, VELVOLLISUUDET JA VASTUUT

2.1 Liikennöintivelvollisuus

Liikenteenharjoittaja on velvollinen hoitamaan tässä ostoliikennesopimuksessa ja sen liitteissä määritellyn liikenteen niissä sovituin ehdoin.

Tämän sopimuksen tarkoituksena on sopia liikenne- ja viestintäministeriön VR-Yhtymä Oy:ltä ostettavasta lähijunien ostoliikenteestä siten, että liikennetarjonta pysyy samana vuosina 2012 – 2015. Liikennetarjonta vuoden 2012 alusta vuoden 2015 loppuun on liitteen 1 mukainen nykyinen liikenne. Liikennetarjontaa voidaan muuttaa Liikenteenharjoittajan perustellusta kirjallisesta esityksestä, jonka Tilaaja kirjallisella ilmoituksella hyväksyy. Liikennetarjonnan vähäinen muutos voidaan toteuttaa heti kun Tilaaja on sen kirjallisesti hyväksynyt. Merkittävä

muutos liikennetarjontaan voidaan toteuttaa seuraavan liikennekauden alussa.

Liikennöinnissä tulee noudattaa liikennöintijaksoittain (ko. jakso voi käsittää joko koko EU-aikataulukauden tai osan siitä) vahvistettuja liikennöintiaikatauluja. Liikenteenharjoittajalla ei ole oikeutta muuttaa pysyvästi vuoroja, aikatauluja tai välipysähdyksiä ilman Tilaajan kirjallista hyväksyntää.

Muutoksista kokonaan HSL:n toimivalta-alueella liikennöiviin K-, N-, U-, S- ja L-juniin päätetään HSL:n ja Liikenteenharjoittajan välisen liikennöintisopimuksen ostoliikenteen tilausmenettelyn mukaisesti. Liikenteenharjoittaja on velvollinen toimittamaan muutokset HSL:n tilaamassa liikenteessä viipymättä Tilaajan tietoon ja hankkimaan itse esittämilleen muutoksille HSL:n kirjallisen ennakko hyväksynnän.

2.2 Liikenteen suunnittelu, tiedottaminen ja lipunmyynti

Liikenteenharjoittaja huolehtii liikenteen suunnittelemisesta, markkinoinnista ja muusta tiedottamisesta. Liikenteenharjoittajan tulee ilmoittaa yleisölle liikenteestä tehokkaasti, etenkin sen aloittamisesta ja muuttamisesta sekä poikkeus- ja häiriötilanteiden liikennöinnistä.

2.3 Taloudellinen seuranta

Liikenteenharjoittajan tulee pitää ostoliikenteen kustannuksista ja tuotoista erillistä laskelmaa, jonka tulee olla EU:n palvelusopimusasetuksen mukainen (rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista sekä neuvoston asetusten (ETY) N:o 1191/69 ja (ETY) N:o 1107/70 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1370/2007).

2.4 Liikennöinnissä käytettävä kalusto

Liikenteenharjoittajan on hoidettava liikenne liikennöintijaksoittain määriteltujen kalustokiertojen mukaisesti. Käytettävä kalusto on määriteltä rataosittain liitteessä 1. Liikenteenharjoittaja ei saa pysyvästi vaihtaa kalustotyyppiä ilman Tilaajan kirjallista hyväksyntää.

Erityisestä syystä liikenteessä voidaan käyttää tilapäisesti myös sovitusta poikkeavaa kalustoa. Tästä tulee kuitenkin viivytyksettä ilmoittaa Tilaajalle, jos tällaista kalustoa käytetään pidempään kuin kahtena peräkkäisenä päivänä. Liikenteenharjoittaja vastaa kaluston vaihtamisesta aiheutuneista lisääntyneistä kustannuksista.

Liikenteenharjoittaja käyttää harkintansa pohjalta parhaiten liikenteeseen sopivaa lähiliikennekalustoa. Kalustovalinnoissa huomioidaan matkustajien esteettömyystarpeet siten, kun se kalustonkäytöllisesti on mahdollista. Jos

sopimuskaudella ostoliikenteeseen hankitaan uutta kalustoa, sen hankinnassa otetaan huomioon esteettömyystarpeet.

Liikenteenharjoittaja voi käyttää muuta liikenneyritystä alihankkijana silloin, kuin junalla liikennöinti on estynyt onnettomuuden, ratatyön tai poikkeuksellisten sääolosuhteiden tai niihin rinnastettavan muun odottamattoman syyn vuoksi. Käytöstä tulee ilmoittaa Tilaaajalle viivytyksettä.

2.5 Lippujen hinnat

Kirkkonummen ja Keravan lähijunalikennettä koskevista Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymä (jäljempänä HSL) kolmosvyöhykkeen lippujen hinnoista ja lippulajeista HSL ja Liikenteenharjoittaja ovat sopineet erikseen. Nyt voimassa oleva sopimus, joka on allekirjoitettu 5.12.2006 ja jota on eräiltä osin muutettu, on tehty Liikenteenharjoittajan ja HSL:n sekä osittain myös Tilaaajan välisenä. Tilaaaja on 15.6.2011 päivätyllä ja HSL:lle lähettämällään ilmoituksella (LVM/1103/08/2011) irtisanonut kyseisen sopimuksen päättyväksi sopimusehtojen mukaisesti sopimuskauden lopussa 31.12.2011.

2.6 Liikenteenharjoittajan vastuu

Liikenteenharjoittaja vastaa Tilaaajalle sopimuksessa ja sen liitteissä asetettujen velvollisuuksiensa täyttämisestä ja annettavien tietojen oikeellisuudesta.

Liikenteenharjoittaja vastaa työnantajana tämän sopimuksen mukaisen ostoliikennettä palvelevan henkilökuntansa toiminnasta.

Liikenteenharjoittaja on velvollinen korvaamaan Tilaaajalle suoran ja välittömän vahingon, joka Tilaaajalle mahdollisesti aiheutuu siitä, että sopimuksen tarkoittama liikennöinti jää Liikenteenharjoittajan laiminlyönnistä täyttämättä tai että Liikenteenharjoittaja on laiminlyönyt ostoliikenteen järjestämiseksi asetetut velvoitteensa tai muutoin rikkonut sopimusta.

Liikenteenharjoittaja vastaa tämän sopimuksen mukaista raideliikennettä harjoittaessaan aiheuttamistaan vahingoista voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Liikenteenharjoittaja on tietoinen siitä, että jos EU:n komissio tai kansallinen tuomioistuin katsoo, että Liikenteenharjoittajan tämän sopimuksen perusteella saama korvaus ei ole Yhteisön oikeuden mukainen taikka ei täytä Yhteisön lainsäädännössä asetettuja avoimuus- tai muita vaatimuksia, Liikenteenharjoittaja voi olla velvollinen maksamaan korvauksen tai osan siitä takaisin Tilaaajalle.

2.7 Liikenteenharjoittajan vastuun rajoittaminen

Liikenteenharjoittaja ei kuitenkaan vastaa niistä vahingoista, jotka aiheutuvat Tilaajalle siitä, ettei liikennettä voida hoitaa sodan, liikekannallepanon, poikkeuksellisten luonnonvoimien tai vaikutuksiltaan niihin verrattavan Liikenteenharjoittajasta riippumattoman ja vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevan ylivoimaisen esteen tai tapahtuman johdosta taikka, jos liikennöinti estyy Liikenteenharjoittajaa koskevan lakon, työsulun tai muun niihin verrattavan työtaistelutoimenpiteen johdosta.

3. TILAAJAN OIKEUDET, VELVOLLISUUDET JA VASTUUT

3.1 Liikennöintimuutokset

Tilaajalla on oikeus muuttaa liikennetarjontaa, jos liikenne ei Tilaajan päätöksen mukaan ole kokonaistaloudellisesti järkevää ja tarkoituksenmukaista. Ilmoitus muutoksesta on annettava Liikenteenharjoittajalle vähintään kuusi kuukautta ennen muutoksen aiottua voimaantuloa.

Tilaajan päätösvalta liikennetarjonnan muuttamisesta ei koske kokonaan HSL:n toimivalta-alueella liikennöiviä K-, N-, U-, S- ja L-junia, jotka kuuluvat HSL:n ja Liikenteenharjoittajan välisen liikennöintisopimuksen mukaiseen ostoliikenteeseen.

3.2 Tilaajan vastuu

Tilaaja vastaa sopimuksenmukaisten velvollisuuksiensa täyttämisestä. Tilaaja on velvollinen korvaamaan Liikenteenharjoittajalle suorat ja välittömät vahingot, jotka aiheutuvat siitä, että Tilaaja on rikkonut sopimusta tai sopimus on jouduttu purkamaan Tilaajasta johtuvasta syystä.

3.3 Liikennöintikorvaus ja sen maksaminen

Liikennöintikorvaus käsittää liikennöintivelvoitteiden hoitamisesta aiheutuneiden toteutuneiden kokonaiskustannusten (sisältää VR-Yhtymä Oy:n laskennallisen katteen) ja toteutuneiden tuottojen välisen alijäämän enimmäiskorvaukseen asti. Liikennöintikorvausta kuitenkin vähennetään kappaleessa 3.6 mainitut erät siten, että jos täsmällisyysbonusten yhteenlaskettu määrä vuodessa ylittää kappaleessa 3.6 mainitut sanktioiden määrän vuodessa, liikennöintikorvaus ei ylitä alla eriteltyjä summia:

Vuosi	Liikennöintikorvaus enintään/ vuosi
2012	9 700 000 euroa
2013	9 700 000 euroa
2014	9 100 000 euroa

2015

9 100 000 euroa

Korvausta maksetaan tämän sopimuksen liitteessä 1 esitetystä henkilöliikenteestä.

Enimmäiskorvaus sisältää nykyisen arvonlisäveroprosentin (9 %). Jos arvonlisäveroprosenttia korotetaan, Liikenteenharjoittajalla on oikeus irtisanoa sopimus päättymään arvonlisäveroprosentin korottamista seuraavan liikennöintikauden alusta lukien. Jos arvonlisäveroprosenttia alennetaan, Liikenteenharjoittaja on oikeutettu pitämään liikennöintikorvaus itsellään, edellyttäen että liikennöintivelvoitteen hoitamisesta aiheutuneet toteutuneet kokonaiskustannukset ja pääoman kohtuullinen tuotto ei ylitä.

Liikenteenhoidon korvattavan alijäämän määräytyminen on kuvattu tarkemmin liitteessä 2 (Liikennöinnin kustannusten ja tuottojen laskenta). Tämä on rautateiden ja maantien julkisista henkilöliikennepalveluista sekä neuvoston asetusten (ETY) N:o 1191/69 ja (ETY) N:o 1107/70 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1370/2007, jäljempänä *"palvelusopimusasetus"*, mukainen menettely.

Liikennöintikorvaus kattaa kaikki tässä sopimuksessa mainitut VR-Yhtymä Oy:n velvollisuudet.

Korvaus maksetaan kuukausittain tasaerinä, joiden suuruus on yksi kahdestoistaosa (1/12) koko vuoden enimmäiskorvauksesta. Korvauksesta vähennetään edellisen kuukauden ajamatta jäänyt liikenne sekä edellisen kuukauden mahdolliset täsmällisyysanktiot ja lisätään edellisen kuukauden täsmällisyysbonukset sopimuksen kohdassa 3.6 kuvattujen perusteiden mukaisesti. Jos täsmällisyysbonusten yhteenlaskettu määrä vuodessa ylittää kappaleessa 3.6 mainitut sanktioiden määrän vuodessa, liikennöintikorvaus ei kuitenkaan ylitä edellä eriteltyjä summia. Koko sopimuskauden viimeinen korvauserä maksetaan, kun sopimusvuoden toteutunut alijäämä on tiedossa.

Korvaus maksetaan Liikenteenharjoittajan laskussa ilmoittamalle tilille.

Viivästyskorko on korkolain mukainen. Oikeutta viivästyskorkoihin ei synny, jos suoritus on viivästynyt sen johdosta että VR-Yhtymä Oy ei ole ajoissa toimittanut tässä sopimuksessa tarkoitettuja tietoja liikenne- ja viestintäministeriölle.

3.4 Asiakastulot

Tilaajan maksaman liikennöintikorvauksen lisäksi Liikenteenharjoittaja saa pitää liikenteestä perimänsä asiakastulot.

3.5 Liikennöintikorvauksen lisääminen, vähentäminen, pidättäminen ja kuittaus

Liikennöitäessä on noudatettava aikatauluja täsmällisesti. Ostoliikenteen täsmällisyyttä mitataan Tilaajan ostamassa lähiliikenteessä lähtöasemilta lähtöjen ja määräasemille saapumisten mukaan. Lähiliikenteessä junan katsotaan kulkeneen aikataulun mukaisesti, mikäli se on myöhässä vähemmän kuin 5 minuuttia.

Täsmällisyysprosentti lasketaan kuukausittain.

- jos täsmällisyys on Tilaajan ostamassa lähiliikenteessä parempi kuin 97%, maksaa Tilaaja Liikenteenharjoittajalle bonusta täsmällisyysprosentin ylityksen mukaisesti.
- jos täsmällisyys on Tilaajan ostamassa lähiliikenteessä huonompi kuin 95 %, maksaa Liikenteenharjoittaja Tilaajalle sanktiota täsmällisyysprosentin alituksen mukaisesti.

Bonuksen ja sanktion rahallinen arvo on 3000 €/ylitys- tai alitusprosenttiyksikkö ja bonuksen tai sanktion määrä on enintään 0,5 % liikennöintikorvauksesta kuukaudessa. Täsmällisyysprosentti lasketaan kuukausittain.

Täsmällisyyttä laskettaessa ei huomioida myöhästymisiä, jotka ovat aiheutuneet kohdan 2.7 syistä tai vaikeista keliolosuhteista taikka energiansaannin keskeytyksestä, mikä vaikuttaa joukkoliikenteeseen yleisesti.

Liikenteenharjoittaja raportoi Tilaajalle kuukausittain liikennöityä kuukautta seuraavan kuukauden 10. päivään mennessä ostoliikenteen täsmällisyyden. Ajamatta jääneen liikenteen korvausvähennyksen laskennan perusteena käytetään liitteessä esitettyjä junakilometrimääriä sekä alijäämäärvioita. Juna katsotaan ajamattomaksi myös, jos lähtö myöhästyy lähiliikenteessä vähintään 30 minuuttia tai jos juna lähtee etuajassa tai myöhemmin kuin seuraava aikataulun mukainen lähtö.

Tilaajalla ei ole oikeutta korvauksen vähentämiseen, jos liikennöinti keskeytyy tai lähtö myöhästyy Liikenteenharjoittajasta riippumattomasta syystä, kuten sääolosuhteista tai rautatieinfrastruktuurissa olevasta viasta tai häiriöstä tai esimerkiksi jatkoyhteyksiä turvattaessa, taikka jos sen keskeytyksestä tai lähdön myöhästymisestä huolimatta voidaan katsoa olennaisilta osin täyttäneen alkuperäisen tarkoituksensa matkustajille annettuna palveluna. Tarkoituksena ei ole muuttaa vuoden 2011 sopimuksen mukaisen sopimuskäytännön tulkintoja liikennöinnin keskeytymisen tai lähtöjen myöhästymisen osalta. Mikäli juna on jäänyt ajamatta Liikennöitsijästä johtuvasta syystä, vähennetään suoritteet kaksinkertaisina ja henkilökunnan puuttuessa kolminkertaisena. Mikäli ajamatta jääneestä junasta Liikenteenharjoittaja on jo korvannut HSL:lle Liikenteenharjoittajan ja HSL:n välisen lähiliikennettä koskevan sopimuksen perusteella, Liikenteenharjoittajan vastuu ajamatta jääneestä junavuorosta rajoittuu enintään 400 euroon.

Sopimuksessa tarkoitettujen saataviensa turvaamiseksi Tilaajalla on oikeus pidättää erääntyneen liikennöintikorvauksen maksaminen joko

kokonaan tai osaksi siitä alkaen kun Liikenteenharjoittaja on laiminlyönyt sopimusvelvoitteensa, ja Tilaaja on laiminlyönnistä ja pidättämisuhasta Liikenteenharjoittajaa kirjallisesti huomauttanut. Pidättämisoikeus jatkuu siihen asti kunnes Liikenteenharjoittaja jälleen täyttää sopimusvelvoitteensa.

Tilaajalla on oikeus käyttää pidättämäänsä erääntynyttä liikennöintikorvausta sellaisten Liikenteenharjoittajalta olevien saataviensa kuittaamiseen, jotka ovat syntyneet tästä ostoliikenteen järjestämiseen liittyvästä sopimussuhteesta. Kuittaamisesta on ilmoitettava ennen sen suorittamista Liikenteenharjoittajalle.

Tilaajan on viivytyksettä toimitettava Liikenteenharjoittajalle erillinen selvitys täysimääräisestä liikennöintikorvauksesta tehdyistä vähennyksistä, pidätyksistä ja kuittauksista.

3.6 Valvonta- ja seurantatiedot

Tilaajalla on oikeus saada Liikenteenharjoittajalta ostoliikenteestä saatavia tuloja ja sen kustannuksia koskeva laskelma ja selvitys ostoliikenteeseen kohdistuvien kustannusten kohdentamisesta.

Mikäli Tilaaja haluaa tarkastaa laskelmaa koskevia tietokannoissa olevia Liikenteenharjoittajan luottamuksellisia tietoja, tapahtuu se siten, että Liikenteenharjoittaja on velvollinen esittämään tiedot kummankin osapuolen hyväksymälle KHT-tilintarkastajalle luottamuksellisesti. Valitun KHT-tilintarkastajan tehtävänä on varmistaa Liikenteenharjoittajan Tilaajalle esittämän laskelman oikeellisuus ja mikäli Liikenteenharjoittajan esittämä laskelma on KHT-tilintarkastajan tarkastuksen mukaan virheellinen, maksaa kustannukset Liikenteenharjoittaja. Muussa tapauksessa Tilaaja vastaa kustannuksista.

Liikenteenharjoittaja raportoi Tilaajalle lähiliikenteen osalta joka kolmas kuukausi (huhtikuussa, heinäkuussa, lokakuussa ja tammikuussa) matkustajaliikenteen matkustajamääristä sekä saaduista asiakaslipputuloista. Tiedot tulee esittää summatietoina ja rataosakohtaisesti.

Liikenteenharjoittaja raportoi Tilaajalle vuorojen ajamatta jättämisestä kuukausittain. Sen tulee toimittaa liikennöityä kuukautta seuraavan kuukauden kymmenenteen päivään mennessä kirjallinen ilmoitus siitä, että liikenne on hoidettu sopimuksen mukaisesti tai:

- 1) kirjallinen yhteenveto Liikenteenharjoittajasta johtuvista ajamattomista vuoroista
- 2) kirjallinen yhteenveto niistä vuoroista, jotka on hoidettu muilla kuin sopimuksen ehdot ja vaatimukset täyttävillä junilla tai muulla liikennevälineellä.

Liitteestä 2 ilmenee laskentamalli, jonka mukaisesti varmistetaan, että Liikenteenharjoittaja ei saa harjoittamastaan liikenteestä palvelusopimusasetuksen vastaisia liiallisia korvauksia.

3.7 Tutkimukset ja matkustajatiedot

Tilaaaja voi suorittaa kustannuksellaan ostoliikenteeseen ja sen palvelutasoon liittyviä tutkimuksia. Liikenteenharjoittajan henkilökunta avustaa maksutta tarvittaessa tutkimusten teossa erikseen sovittavalla tavalla. Helmikuun loppuun mennessä Liikenteenharjoittaja toimittaa ostoliikenteestä edellisen vuoden matkustajatiedot Tilaaajalle sillä tarkkuudella kuin tiedot ovat liikenteenharjoittajalla.

4. SALASSAPITO, TIETOJENSAANTIOIKEUS JA TIETOJEN LUOVUTTAMINEN ETEENPÄIN

Liikenteenharjoittaja sitoutuu toimittamaan liikenne- ja viestintäministeriölle sopimuksen kohteena olevaa liikennettä koskevat suunnittelun ja laadunseurannan kannalta tarpeelliset tiedot esimerkiksi liikenteen täsmällisyydestä, luotettavuudesta ja matkustajamääristä.

Liikenteenharjoittaja sitoutuu toimittamaan Tilaaajalle palvelusopimusasetuksen edellyttämät eritellyt tiedot liikennöintivelvoitteen hoitamisesta aiheutuneista kustannuksista ja liikenteen lipputuotoista, jotta korvattava toteutunut alijäämä voidaan tarkistaa liitteen 2 mukaisesti. Alijäämälaskelmassa käytettäviä tietoja käsitellään luottamuksellisina.

Liikenteenharjoittaja sitoutuu toimittamaan Tilaaajalle sopimuksen kohteena olevaa liikennettä koskevat suunnittelun ja laadunseurannan kannalta tarpeelliset tiedot esimerkiksi liikenteen täsmällisyydestä, luotettavuudesta, poikkeuksista ja matkustajamääristä. Lisäksi Liikenteenharjoittaja toimittaa palvelusopimusasetuksessa edellytetyt tiedot.

5. SOPIMUKSEN SIIRTÄMINEN JA ERIMIELISYYDET

5.1 Sopimuksen siirtäminen

Kummallakaan sopijapuolella ei ole oikeutta siirtää sopimusta kolmannelle ilman toisen sopijapuolen kirjallista suostumusta.

5.2 Erimielisyydet

Tästä sopimuksesta syntyvistä erimielisyyksistä sopijapuolten on jommankumman sopijapuolen pyynnöstä viipymättä neuvoteltava keskenään ja pyrittävä ratkaisuun. Erimielisyydet, joista sopijapuolet eivät pääse sopimukseen, ratkaistaan Helsingin käräjäoikeudessa.

6. SOPIMUSKAPPALEET

Tätä sopimusta on tehty kaksi (2) samansisältöistä kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle. Kopio liikenne- ja viestintäministeriön kappaleesta voidaan antaa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymälle. Tämän sopimuksen perusteella Liikenteenharjoittajan Tilaajalle antamia jälkilaskelmia ei kuitenkaan saa luovuttaa. Sopimuksen liitteen arvio alijäämäosuuksista katsotaan salassa pidettäväksi.

7. VOIMASSAOLO JA SOPIMUKSEN IRTISANOMINEN

Tämä sopimus tulee voimaan, kun se on allekirjoitettu ja se on voimassa 31.12.2015 asti. Tilaaja ja Liikenteenharjoittaja ovat valmiit aloittamaan neuvottelut vuoden 2012 alussa HSL:n kanssa siten, että pääkaupunkiseudun raideliikenteestä saavutettaisiin ratkaisu, jossa HSL:n laajentumisen raideliikenteelle aiheuttamat muutospaineet otetaan huomioon.

Sopimusneuvottelujen tavoitteena on päästä ratkaisuun lähijunaliikenteen sopimusten kokonaisuuden muuttamisesta vastaamaan nykyistä HSL:n aluetta ja toimivaltaa sekä sopimusten päivittämistavasta HSL:n toimivalta-alueen laajentuessa.

Jos Tilaaja, Liikenteenharjoittaja ja HSL pääsevät yhteisymmärrykseen vuosien 2013 – 2014 liikenteestä ja muutettavaa sopimusta vastaava rahoitusvaltuus saadaan, tätä sopimusta voidaan tarvittavilta osin muuttaa. Jos yhteisymmärrystä ei saavuteta tai jos valtuutta neuvotteluratkaisun toteuttamiseksi ei saada, tilaaja voi irtisanoa tämän sopimuksen päättymään valtion seuraavan varainhoitovuoden alusta lukien, kuitenkin aikaisintaan vuoden 2013 alusta. Irtisanomisen on tapahduttava kirjallisesti ja se on tehtävä vähintään kuusi kuukautta ennen sen voimaantuloa.

Koska kyseessä on monivuotinen sopimus, jolla on tarkoitus sitoa valtion talousarvion määrärahoja usean vuoden ajan, tätä sopimusta tulkittaessa ensisijaa on annettava valtuudelle, jonka antamalla oikeutuksella tämä sopimus on tehty.

Jos valmisteltavana olevasta liikennepoliittisesta selonteosta muuta johtuu tai jos HSL laajenee tavalla, jolla on vaikutuksia tämän sopimuksen tarkoitusten toteuttamiseen, Tilaaja voi irtisanoa tämän sopimuksen päättymään valtion seuraavan varainhoitovuoden alusta lukien, kuitenkin aikaisintaan vuoden 2013 alusta. Irtisanomisen on tapahduttava kirjallisesti ja se on tehtävä vähintään kuusi kuukautta ennen sen voimaantuloa.

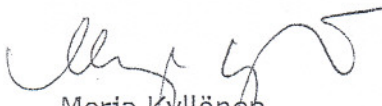
Jos VR-Yhtymä Oy katsoo, että HSL:n laajentumisen seurauksena taloudellisia edellytyksiä liikenteen jatkamiseen nyt sovitussa laajuudessa ei ole, eikä liikenne- ja viestintäministeriö ole valmis vähentämään liikennettä, VR-Yhtymä Oy:llä on oikeus irtisanoa sopimus päättymään seuraavan liikennöintikauden alusta lukien. Irtisanomisen on tapahduttava

kirjallisesti ja se on tehtävä vähintään kuusi kuukautta ennen sen voimaantuloa.

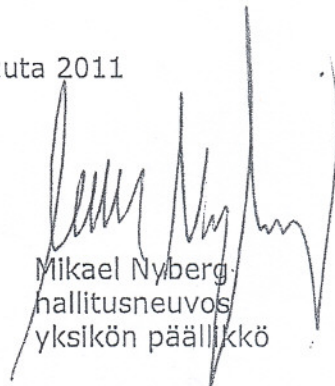
8. ALLEKIRJOITUKSET

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 2011

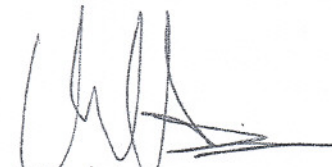

Merja Kyllönen
liikenneministeri

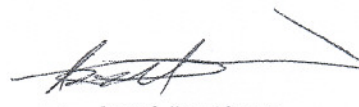

Mikael Nyberg
hallitusneuvos
yksikön päällikkö

VR-YHTYMÄ OY

Mikael Aro
toimitusjohtaja

pp. Antti Jaatinen
divisioonajohtaja

SOPIMUSLIITTEET

LIITE 1	Lähijunaliikenteen ostosopimuksen kohteena oleva liikenne
1.1.2012 – 31.12.2015
LIITE 2	Liikenteen tuottojen ja kustannusten laskenta

Liite 1

Lähijunaliikenteen ostosopimuksen kohteena oleva liikenne 1.1.2012 - 31.12.2015

- tämän sopimuksen mukaisen liikenteen määrät perustuvat junamäärien osalta syksyn 2011 tilanteeseen (31.10.2011 alkava aikataulukausi) ja junakilometrien osalta syksyn 2011 laajentamiseen vuositasolle.
- tässä liitteessä luetelluissa junavuoroissa matkustetaan sekä VR:n ja HSL:n lipuilla, joiden keskinäistä jakautumista selvittävän LIPTU-tutkimuksen mukaan on määritetty jokaiselle linjalle LVM-prosenti. Jokaisen junavuoron kustannuksista LVM-sopimukselle kohdistetaan kustannuksia LVM-prosentin mukaisesti.

1) Rataosa Helsinki-Riihimäki

- sisältää seuraavat junalinjat:
 - R-juna (pysähtyy Helsinki, Pasila, Tikkurila, Kerava, Järvenpää, Jokela, Hyvinkää ja Riihimäki)
 - H-juna (pysähtyy Helsinki, Pasila, Tikkurila, Kerava, Kyrölä, Järvenpää, Saunakallio, Purola, Nuppulinna, Jokela, Hyvinkää ja Riihimäki)
 - T-juna (pysähtyy kaikki asemat välillä Helsinki-Riihimäki)
 - Tunnukseton lähijuna (pysähtymiskäyttäytyminen vaihtelee junasta riippuen välillä Helsinki-Riihimäki)
 - K-juna (pysähtyy Helsinki, Pasila, Oulunkylä, Malmi, Puistola, Tikkurila, Hiekkaharju, Koivukylä, Rekola, Korso, Savio ja Kerava)
 - N-juna (pysähtyy kaikki asemat välillä Helsinki-Kerava)

Junamäärät linjoittain:

Linja	Junamäärä		
	Arkipäivä	Lauantai	Sunnuntai
R	37	32	28
H	ma-to 36, pe 37	35	34
T	7	10	10
Tunnukseton	8	0	0
K	60	0	0
N	143	183	132
Yhteensä Helsinki-Riihimäki	ma-to 291, pe 292	260	204

Rataosan Helsinki-Riihimäki junakilometrit yhteensä kalenteriviikossa (ostoliikenteen brutto)

60 797 jkm

2) Rataosa Helsinki-Karjaa

- sisältää seuraavat junalinjat:
 - S-juna (pysähtyy Helsinki, Pasila, Huopalahti, Leppävaara, Kilo, Kera, Kauniainen, Koivuhovi, Tuomarila, Espoo, Kauklahti, Masala ja Kirkkonummi)
 - U-juna (pysähtyy Helsinki, Pasila, Huopalahti, Leppävaara, Kilo, Kera, Kauniainen, Koivuhovi, Tuomarila, Espoo, Kauklahti, Mankki, Luoma, Masala, Jorvas, Tolsa ja Kirkkonummi)
 - Y-juna (Helsinki, Pasila, Leppävaara, Masala, Kirkkonummi, Siuntio, Inkoo ja Karjaa)
 - L-juna (pysähtyy kaikki asemat välillä Helsinki-Kirkkonummi)

Junamäärät linjoittain:

Linja	Junamäärä Arkipäivä	Lauantai	Sunnuntai
S (Kirkkonummi)	28	29	25
U (Kirkkonummi)	41	32	26
Y (Karjaa)	12	7	5
L (Kirkkonummi)	10	17	22 joista yksi Karjaalta
Yhteensä Helsinki-Kirkkonummi-Karjaa	91, joista 12 välillä Kirkkonummi-Karjaa	85, joista 7 välillä Kirkkonummi-Karjaa	78, joista 6 välillä Kirkkonummi-Karjaa

Rataosan Helsinki-Kirkkonummi-Karjaa junakilometrit yhteensä kalenteriviikossa (ostoliikenteen brutto)

23 051 jkm

3) Rataosa Helsinki-Lahti

- sisältää seuraavat junalinjat:
 - Z-juna (pysähtyy Helsinki, Pasila, Tikkurila, Kerava, Haarajoki, Mäntsälä ja Lahti)
 - Tunnuksen lähijuna (pysähtyy Helsinki, Pasila, Tikkurila, Haarajoki, Mäntsälä ja Lahti)

Junamäärät linjoittain:

Linja	Junamäärä Arkipäivä	Lauantai	Sunnuntai
Z	36	36	35
Tunnuksen	1	0	0
Yhteensä Helsinki-Lahti	37	36	35

Rataosan Helsinki-Lahti junakilometrit yhteensä
Kalenteriviikossa

25 700 jkm

Alijäämäärviot kalenterivuositain

Lopullinen korvaus perustuu aina toteutuneisiin kustannuksiin ja tuottoihin kalenterivuoden jälkeen tehtävän clearingin perusteella. Korvauskatto rajoittaa vuotuisen korvauksen enimmäismäärän.

Rataosa	1.1. - 31.12.2012 (sis. alv 9%)
Helsinki – Riihimäki	- 1,728 milj. euroa
Helsinki – Kirkkonummi – Karjaa	- 4,931 milj. euroa
Helsinki – Lahti	- 6,757 milj. euroa
YHTEENSÄ	- 13,416 milj. euroa

Rataosa	1.1. - 31.12.2013 (sis. alv 9%)
Helsinki – Riihimäki	- 1,477 milj. euroa
Helsinki – Kirkkonummi – Karjaa	- 5,000 milj. euroa
Helsinki – Lahti	- 6,827 milj. euroa
YHTEENSÄ	- 13,304 milj. euroa

Rataosa	1.1. - 31.12.2014 (sis. alv 9%)
Helsinki – Riihimäki	- 1,236 milj. euroa
Helsinki – Kirkkonummi – Karjaa	- 5,072 milj. euroa
Helsinki – Lahti	- 6,903 milj. euroa
YHTEENSÄ	- 13,210 milj. euroa

Rataosa	1.1. - 31.12.2015 (sis. alv 9%)
Helsinki – Riihimäki	- 1,003 milj. euroa
Helsinki – Kirkkonummi – Karjaa	- 5,147 milj. euroa
Helsinki – Lahti	- 6,983 milj. euroa
YHTEENSÄ	- 13,132 milj. euroa

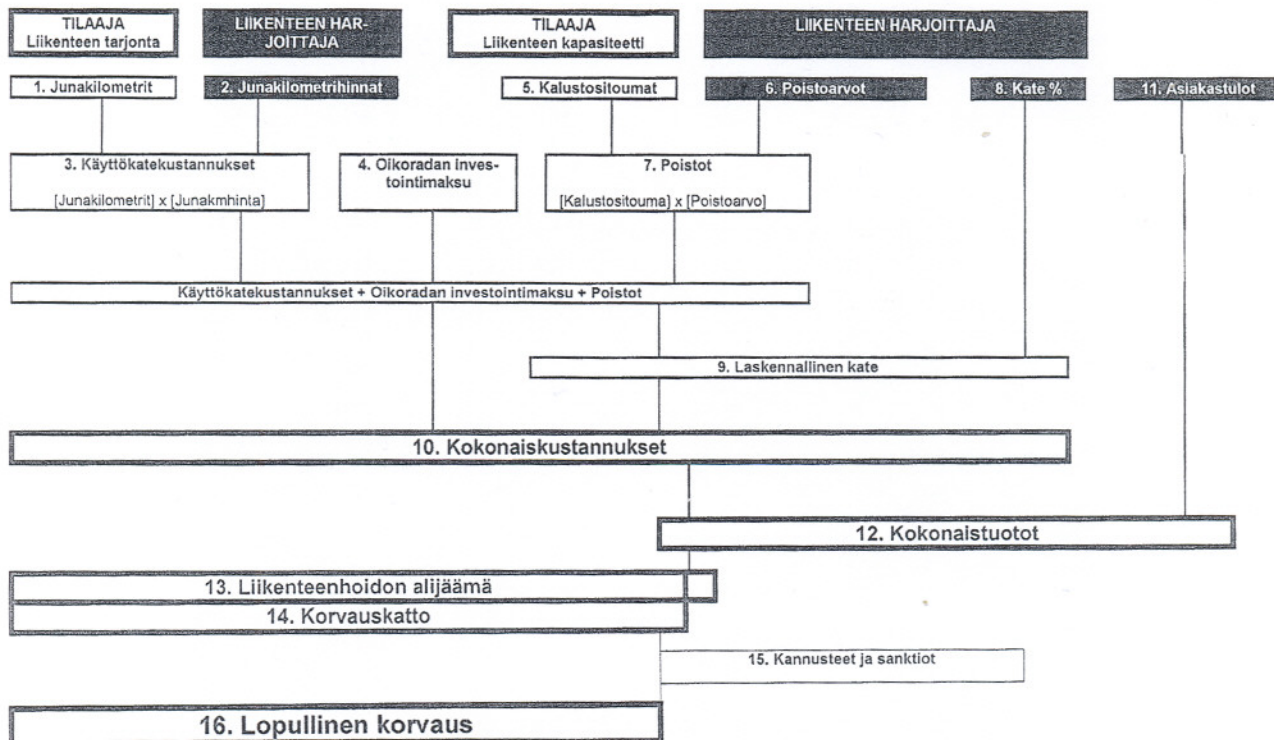
Liikenteen tuottojen ja kustannusten laskenta

Liikenteenhoidon alijäämän ja liikennöintikorvauksen määräytyminen

Tässä asiakirjassa on kuvattu liikenteen harjoittajalle maksettavan korvauksen perusteena toimivan liikenteenhoitovelvoitteesta aiheutuvan alijäämän määräytyminen. Korvaus liikenteen hoitamisesta on vuosittain enintään valtion talousarviossa määritelty summa, mutta siitä vähennetään sopimuksen kohdan 3.6. mukaiset sanktiot lisättynä saman kohdan mukaisilla bonuksilla. Jos bonukset ylittävät sanktioiden määrän, maksetaan liikenteen hoidosta enintään korvauskaton mukainen korvaus.

Ostoliikenteen tilaus määrittelee palvelutason (junatarjonta ja kalusto), jonka toteutus sitoo kalustoa ja tuottaa ajettuja junakilometrejä. Liikenteen hoidon kustannukset on kohdistettu junakilometrihintaan (sisältäen kaluston kunnossapidon) ja kaluston poistoarvoihin. Lisäksi liikenteen harjoittajalla on liiketoiminnalleen katevaatimus. Oikoradan investointimaksu on erillinen kustannus.

Kaavio 1.

1. Junakilometrit [LÄHTÖTIETO]

Tilaaaja ja liikenteen harjoittaja sopivat sopimuksen kohteena olevasta tarjonnasta, joka sisältää sovitun määrän junakilometrejä.

Taulukko 1. Ostoliikenteen junakilometrit ja junavuorojen lukumäärät linjoittain**Rantarata**

	Arki	Vuoroja	La	Vuoroja	Su	Vuoroja	Kaikkiaan vuodessa km	LVM-osuus km
S	1044,4	28	1081,7	29	932,5	25	380 310,80	199 282,86
U	1566,6	41	1193,6	32	969,8	26	516 605,00	275 350,47
Y	1205,4	12	602,7	7	479,3	5	377 411,00	354 766,34
L	522,2	10	857,9	17	969,8	22	231 036,20	91 028,26
Yhteensä	4338,6	91	3735,9	85	3351,4	78	1 505 363,00	920 427,93

Oikorata

	Arki	Vuoroja	La	Vuoroja	Su	Vuoroja	Kaikkiaan vuodessa km	LVM-osuus km
Z	3762	36	3762	36	3657,5	35	1 363 934,00	1 323 015,98
Tunnukseton	104,5	1	0	0	0	0	27 170,00	27 170,00
Yhteensä	3866,5	37	3762	36	3657,5	35	1 391 104,00	1 350 185,98

Päärata

	Arki	Vuoroja	La	Vuoroja	Su	Vuoroja	Kaikkiaan vuodessa km	LVM-osuus km
H	2566,8	36	2495,5	35	2424,2	34	923 192,40	870 478,11
R	2638,1	37	2281,6	32	1996,4	28	908 362,00	8 536 678,61
T	499,1	7	713	10	713	10	203 918,00	165 357,11
Tunnukseton	499,1	7	0	0	0	0	129 766,00	129 766,00
K	1829,8	60	0	0	0	0	475 748,00	119 888,50
N	4369,2	143	5388,6	183	3845,8	132	1 616 180,80	310 306,71
Yhteensä	12402,1	290	10878,7	260	8979,4	204	4 150 130,40	2 449 475,04

Tyhjävaunujen junakilometrit on sisällytetty lähijunalinjoille junakilometrien suhteessa.

Kaikista taulukon 1 lähijunien junakilometreistä VR-Yhtymä Oy:n ja LVM:n väliselle lähiliikenteen ostosopimukselle kohdistetaan junakilometrejä seuraavin prosentein:

Taulukko 2.

	LVM-osuus
S	52,40 %
U	53,30 %
Y	94,00 %
L	39,40 %
Z	97,00 %
Tunnukseton, oikorata	100,00 %
H	94,29 %
R	93,98 %
T	81,09 %
Tunnukseton, päärata	100,00 %
K	25,20 %
N	19,20 %

2. Junakilometrihinta [LÄHTÖTIETO]

Lähtötieto, jonka yksikkö on €/km. Se sisältää muuttuvat ja kiinteät operoinnin kustannukset, jotka aiheutuvat kuljettaja-, kunnossapito-, energia-, konduktööri-, ratamaksu-, lipunmyynti- ja yleiskustannuksista. Myös tarkastusmaksutoiminnasta aiheutuvat kustannukset on sisällytetty yleiskustannuksiin.

3. Käyttökatekustannukset [LASKENTAPERIAATE]

[Rantaradan junakilometrit] x [Rantaradan junakilometrihintaa] = [Rantaradan käyttökatekustannukset]

[Oikoradan junakilometrit] x [Oikoradan junakilometrihintaa] = [Oikoradan käyttökatekustannukset]

4. Oikoradan investointimaksu [LÄHTÖTIETO]

Oikoradan investointimaksu on ulkoinen kustannus, joka aiheutuu Oikorataa käyttävältä liikenteeltä perittävästä bruttotonnikilometrimäärään sidotusta maksusta.

5. Kalustositoumat [LÄHTÖTIETO]

Tilaaaja ja liikenteen harjoittaja sopivat sopimuksen kohteena olevasta tarjonnasta, joka sisältää sovitun kalustositouman.

Taulukko 3.

Liikenteen sitoutuma + kunnossapito

	<u>Sm1/2</u>	<u>Sm4</u>	<u>Eil</u>	<u>Eilf</u>
<u>Päärata</u>	20,17	10,75	36,05	4,65
<u>Rantarata</u>	9,62	0,00	0,00	0,00
<u>Oikorata</u>	0,00	3,38	6,98	1,16
	29,79	14,13	43,02	5,81

Kalustositoumat eivät ole kokonaislukuja, koska kalustokierrot on yhdistetty HSL:n tilaaman liikenteen kalustokiertoihin.

6. Junayksiköiden poistoarvot [LÄHTÖTIETO]

Junayksikön poistoarvo sisältää kaluston pääomakustannukset.

7. Poistot [LASKENTAPERIAATE]

[Rantaradan kalustositouma x junayksikön poistoarvo] = [Rantaradan poistot]

[Oikoradan kalustositouma x junayksikön poistoarvo] = [Oikoradan poistot]

8. Katevaatimus [LÄHTÖTIETO]

Liikenteen harjoittajan katevaatimus on 5,1 prosenttia.

9. Laskennallinen kate [LASKENTAPERIAATE]

[Käyttökatekustannukset + Oikoradan investointimaksu + Poistot] x [Kateprosentti] = [Laskennallinen kate]

10. Kokonaiskustannus [LASKENTAPERIAATE]

[Käyttökatekustannukset + Oikoradan investointimaksu + Poistot] + [Laskennallinen kate 5,1%] = [Kokonaiskustannus]

11. Asiakastulot [LÄHTÖTIETO]

Vyöhykeliikenteen kokonaislipputulossummasta vähennetään Riihimäki-Lahti –välin lipputulot ja loppusumma jaetaan rantaradalle, pääradalle ja oikoradalle matkustajamäärien suhteessa, kuten aikaisempinakin vuosina on tehty.

12. Liikennöintikorvaus [LASKENTAPERIAATE]

[Kokonaiskustannus] - [Lipputulot] = [Ali-/ylijäämä]

Korvauskatto: Tilaaja korvaa Liikenteenharjoittajalle alijäämän

2012	9 700 000 euroon
2013	9 700 000 euroon
2014	9 100 000 euroon
2015	9 100 000 euroon

saakka (sis. alv. 9 %) vähennettynä sanktioilla ja lisättynä bonuksilla (kts. sopimuksen kohta 3.6.). On mahdollista, etteivät lipputulot ja liikennöintikorvaus kata kokonaiskustannuksia. Tämä on Liikenteenharjoittajan riski.